

izhaja, izvezmil pondeljek, ...
Antona Oerbec. — Lastnik: ...
Za inozemstvo mesečno 5 lir ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ...
Franciška Asiškiga štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Srce in duša našega naroda

Neposredno po zaključku svetovne vojne, ki je donesla zgodovinske spremembe v državno-pravno razvrstitev Evrope, se je zdelo, da so se našemu delu jugoslovenskega plemena v Julijskih Krajini začeli razmikati temni oblaki na obzorju. V trenutku, ko je italijanska vojska stopila na naša tla, smo iz najkompetentnejših ust — njenega zapovednika — čuli pomirljive izjave, da bo vsem strankam, brez razlike, zagotovljena svoboda uveljavljanja. In potem so prišle v rimskem parlamentu od vseh merodajnih strani, službenih in neslužbenih, tiste slovesne objave in zagotovila, ki so govorila, da se bodo mogli tudi drugorodni državljani svobodno razvijati v vsakem pogledu, da se bodo spoštovala vsa njihova prava ter da ne bo njihovega narodnega obstanka grozila nikakoli nevarnost od nobene strani.

Dasi odtrgani od svoje narodne skupnosti, smo se potolažili in smo z lepimi nadami zrl v svojo bodočnost, zaupajoč danim zagotovilom in v zavesti, da smo priključeni državi s svobodoljubnimi zakoni in spojeni z narodom s toli slavnimi tradicijami iz epopeje svojega narodnega ujedinjenja.

Prišlo je drugače, strašno drugače. Skoro se je začela uveljavljati proti nam manjšinska politika, ki je bila z vsakim svojim ukrepom: v diametralnem navskrižju z onimi danimi zagotovili in slovesnimi objubami. Raznel se je vihar, kakor da sta se nebo in zemlja zaklela proti našemu narodu v Julijskih Krajini, kakor da sta se združila kopno in morje za boj proti našemu narodnemu obstanku.

Naš dosedanj položaj je bil tak, da se moramo v, račevati: ali je sploh še kako zlo, ki ga bo moral narod naš pretrpeti? Ali se nam pripravljajo še kakšne nove krivice? Življenje naše je bila le dolga bolezen, za katero — kakor se je dozevala — ni zdravila. In ta zavest bi bila strašna za ljudstvo, ki si želi svoje narodno življenje in ki ima v sebi tudi vse pogoje za tako življenje!

Trpimo telesno, trpi nam duša. Pretrpeti smo strahote vojne. Gladovali smo telesno, gladuje nam tudi duša. Naj pogledajo le naši gospodarji v naše hiše, v naše domove, pa bodo videli materialno bedo in duševno muko našega ljudstva. Naj se le pomislijo pod naše strehe in verovati nam bodo morali. Videli bodo našega seljaka v njegovi težki borbi za življenje. Ali videli bodo še nekaj drugega: kako je od davnine navajen na to težko borbo in na hude čase — kako utrjen je v svojem uboštvo. Viharji časov so ga pritiskali, zlomili ga pa niso!

To naše ljudstvo ni zaslužilo take usode. Najmanj pa bi mu jo smela krojiti država, ki se ponaša s slovesno svobodo in pravico ljube, država naroda, čigar sinovi so se proslavili v zgodovini s svojo borbo za narodno ujedinjenje, za načelo narodne svobode! Do tega naroda se obračamo z vprašanjem: mari ni tudi naš človek prišel na isti način na svet? Ali ni tudi njega rodila človeška mati? Ali ni tudi ta naš človek — človek, vaš sočlovek? Ali ni tudi v njem srce, želodec in čustva? Ali nima tudi on naravnih telesnih in duševnih potreb?

Svojo hišo ima, a streha njena ga ne brani. Ima svojo posteljo, ne more se pa mirno odpočiti v njej. Moliti hoče Boga v svojem jeziku — to mu je odvzeto v naši mučeniški Istri. Govoriti bi hotel v svojem podedovanem jeziku s svojimi gospodarji — ni mu dovoljeno. Prepevati bi hotel — tudi to mu je zabranjeno! Srce mu plaka in usta molijo, da bi mu bil že enkrat odvzet ta kelih duševnega trpljenja. Sočlovek italijanskega plemena: ali res ne razumeš te boli njegovega srca?!

Hiša, ki smo si jo postavili, naši vinogradi in naša polja, ki so nam jih ostavili naši predniki — kako dolgo bodo še naši? To je tista grozna misel, ki se naminja našemu človeku sprčo sedanjega položaja njegovega! In potem še tista in še groznejša misel: ali ne gozi nevarnost, da nam zli duh odrta tudi naše sinove in hčere od roditeljskega doma, od prsi roditeljskih?!

Za vso podložnost našega ljudstva, njegovo skromnost, poštenje in vztrajnost mu je bila doslej usojena v plačilo trnjeva krona. Vreden je kruha, blage in dobrohotne roke, do danes pa je videl nad seboj le palico! V nevarnosti je, da izgubi telo in dušo. Ta nevarnost mu stopa pred oči, ko vidi kako je nekaj naših že klonilo, da slepo drvi v kraljestvo tmine...

Tak je naš današnji položaj kljub vsem nekdajnim lepim besedam in slovesnim objubam. Zdi se obupen — a vendar — ni! Viharji stoletij so besneli nad našim ljudstvom, a vendar se je ohranilo. Zato je trdna naša vera, da ga ne pogubi tudi sedanj njegov položaj. Trdno verujemo, da si bo naše ljudstvo znalo ohraniti, kar je sveto njegovemu srcu in njegovi duši. Tudi Krist je trpel strašno muko v vrtu Getzemani! Umrl in — vstal. Uverjeni smo, da pojde čaša smrti mimo našega ljudstva v Julijskih Krajini. Tudi nam pride tolažba z neba. Saj je Odršenik umrl za pravico vsega človeštva, torej tudi za našo! Verujemo, da nas sedanj krizevi pot še bolj izčisti in utrdi v veri. Mi hočemo živeti! Tudi v nas samih sta: ali življenje, ali smrt! Le vidno smo zapušteni od vseh

V srcu in duši pa čutimo, da je v božji pravici jamstvo odrešenje iz sedanjega težkega položaja.

Ce bi naši gospodarji poznali in razumeli dušo našega ljudstva, bi vedeli, da ravno zato tako intenzivno čuti svoje sedanje boji, ker je v svojem jedru zdrav in nepokvarjen, ker se zaveda svojega narodnega in človeškega dostojanstva, svoje naravne in božje pravice. Ne poznajo duše in moralne konstitucije našega ljudstva. Zato jim ne zamerimo toliko, da ga ne razumejo in da ne znajo prav ceniti te duše. Zamerimo pa jim z vso pravico, da še nečisto priznati njegovega poštenja napram vnanjemu svetu, posebno pa napram državi. Z vsakim dnem podaja dokaze, kako verno in pošteno se ravna po zapovedi: dajaj Bogu, kar je božjega.

Davidović o zborovanjih v Subotici in Zagrebu

Posvetovanja se bodo nadaljevala

BEOGRAD, 23. (Izv.) Ljuba Davidović je dal časopisu dve izjavi, prvo o razpoloženju po zborovanju v Subotici, drugo o razpoloženju v Zagrebu. Davidović pravi, da je to v njegovem 40letnem političnem delovanju prvi slučaj, da mu je bilo razbito zborovanje. Ugotavlja, da je on z zborovanjem zelo zadovoljen, to tem bolj, ker je videl, da se narod enodušno odziva njegovi politiki. Dalje izjavlja: »Pravda Davidović, da je zelo ginen vsled svečanega in uspešnega zborovanja v Zagrebu. Zagreb je duša hrvatskega dela jugoslovenskega naroda. Davidović je prepričan, da so Hrvatje na poti k državnemu edinstvu. Ako bi se to razpoloženje na katerikoli način, ali celo s silo upropastilo, je malo verjetno, da bi se tako razpoloženje spet pojavilo.

V ostalem opozicija pripravlja in prireja shode. Vlada čaka, kako se bo razvil položaj; z delom prične vlada zopet jutri. V tukajšnjih radikalnih krogih prevladuje mnenje, da bo jutri kralj pozval na dvor načelnike parlamentarnih skupin in da bo še tekom jutrišnjega dne nadaljeval posvetovanja. Končno trdijo, da bo do 2. maja sestavljena Pasić-Pribičevićeva volilna vlada. Na seji narodne skupščine, dne 3. maja bi bil prečitán ukaz o razpustu skupščine. V slučaju pa, da bi se to ne zgodilo, se bodo posvetovanja krona nadaljevala in se bo kriza zavlekla še pozno v maj. Voltive bi se vršile v pozni jeseni.

MacDonald za zaupanje v dobro voljo Nemčije

LONDON, 23. Angleški ministri predsednik je govoril v Yorku o prizadevanjih izvedencev za rešitev vprašanja vojnih odškodnin ter izrazil pri tej priliki mnenje, da je treba temeljito spremeniti politiko zadnjih let napram Nemčiji, ako nočejo zavezništvo uničiti vseh upanj na reparacije in na splošni mir. Predvsem da je treba pristopiti Nemčijo v Društvo narodov ter prepustiti temu društvu reševanje vseh med zavezništvo in Nemčijo visetih vprašanj. S tem se bo šele ustvarila organizacija, na katero se bi mogle zidati nade na bodoče pomirjenje med državami Evrope. »Pojavljanje skrajnega nacionalizma v Nemčiji zna seveda še resno ogrožati Evropo ter izzvati hude posledice za Nemčijo samo, ampak — je vskliknil MacDonald — moramo priznati, da je politika zavezništva nemalo zakrivila to novo oživljenje nemškega nacionalizma. Bila je doba v teh povojnih letih, ko bi se moglo ojačiti nemško demokracijo, a mi smo to priliko zamudili. Ko bomo nehal postopati na tak način z Nemčijo, kakor dosedaj, bomo lahko sprejeli zaloge, ki jih nam bo Nemčija dala.

»Največja nevarnost, ki grozi danes Evropi od Nemčije, ni njeno orožje, ampak propast industrije. Nemčija je bila s politično in vojaško silo prisiljena odpraviti osemurni delavnik, uspeh te sile je bila tudi katastrofa nemške valute in razvoj stvari nam kaže, da bo marka kmalu veljala manj v Londonu nego v Berlinu. Iz tega sledi, da bo v kratkem angleški delavec, ki dela po 8 ur na dan za tedenske 3 ali 4 šterlinge, bridko občutil konkurenco svojega nemškega tovariša, ki dela po 10 ur na dan za mezdno tedenskih 100 šilingov ali 2 šterlingov.

Pred novim angleško-francoskim sporom? V konservativnih krogih sodijo o tem govoru MacDonald, da bi bil sicer popolnoma primeren za kak socialistični shod, ne pa kot manifestacija ministrskega predsednika, ker bodo njegove izjave na novo izzvale angleško-francoski spor. Načrt izvedencev je imel tvoriti podlago tudi za reševanje političnih vprašanj, ki tvorijo jedro nesporazumljen med Francijo in Anglijo. Konservativci niso sicer dvomili, da ne bo poročilo izvedencev moglo odpraviti teh nesporazumljen, in zato očitožajo MacDonald, da je izzval svojo zadnjo karto ter tako prekrizal Franciji pot, predno sta Francija in Nemčija odkrili svojo igro.

Francoski nacionalisti zavražajo MacDonaldove nasvete

PARIZ, 23. Velikonočne izjave angleškega ministrskega predsednika se presojajo v Franciji na različen način. Glasila nacionalistov jih skušajo smatrati za dokaz, da je ostal kljub ugodnejšim znakom vseh mesecev spor med Francijo in An-

državi, kar je državnegal. Zato ga boji in peče, da država neče dajati njemu, kar je njegovegal.

Ni torej krivda v njem, da leži senca nad razmerjem med njim in državno upravo, da to razmerje ni tako, kakor si ga naše ljudstvo iskreno želi v svojem in v interesu države. Ta senca izhaja, čim naši gospodarji pridejo do spoznanja, da bi bil zločin proti načelu naravne pravice in v proti interesu države, če bi hoteli to pošteno in lojalno ljudstvo še nadalje potiskati v temno brezpravnost, mesto da bi ga povzdignili k kuči zadovoljnega življenja. Naši gospodarji naj uvažujejo pouk, ki so ga jim dale sedanje volitve. Tudi te so bile vihar, ki mu je naše ljudstvo v svojem zdravem jedru kljubovalo — fanaški in dostojanstveno.

Zakon za zaščito republike na Grškem

ATENE, 23. Z današnjim dnem je stopil v veljavo ukaz za zaščito republike. Ukaz določa kazni izgnanstva ali deportacije, združeno z raznimi globami za objave, čine ali besede, ki stremijo za tem, da bi grdi in zmanjšali državno oblast ter strmovali republiko, ali pa ki bi skušali oporekati veljavnosti plebiscita. Iste kazni so določene za izrabljanje vere v svrhu oslabitve republike, za publikacije in govore, ki se nanašajo na odstavljeno dinastijo in ki bi kritizirali razsodbe sodišč, med temi tudi one, s katerimi so bili obsojeni ministri v l. 1917. Ukaz bo predložen ustavodajni skupščini.

Krvav spopad v Berlinu med nacionalisti in komunisti

BERLIN, 23. Napetost med mladinskimi udruženji raznih strank narašča od dne do dne v pričakovanju bližnjih volitev. Včeraj se je podala skupina mladinskega komunističnega udruženja v Bukow pri Berlinu, priključeni cilj romantičnih sprehodov. Kmalu za tem je prišlo tja več članov nacionalističnih organizacij »Bismarck« in »Stahlhelm«, dveh znanih bojnih udruženj. Med temi in prvo skupino je prišlo kmalu do pravega boja in nekateri gozdni čuvaji so komaj pomirili bojevitve razgrajaje. Na »bojem polju« je obležal ubit en nacionalist, ki je bil ranjen z nožem v pljuča, en komunist se nahaja v smrtni nevarnosti. Več lahko ranjenih je pa kar zbežalo s svojimi tovariši.

Društvo narodov za ustanovitev judovske univerze

BERLIN, 23. Komisija Društva narodov za duševno sodelovanje je razpravljala na svoji zadnji seji pod predsedstvom Henry Borgrona o vprašanju zaprtega štetiila za judovske dijakke, katero je uvedeno v nekaterih državah vzhodne Evrope. Sklenilo se je ustanoviti judovsko univerzo. Zastopnik Španske je izjavil, da je Španija pripravljena dati zemljišče za zgradbo te univerze in letno podporo. Medtem pa je bil sprejet predlog, da se bo univerza postavila v področju nemškega jezika in sicer v Gdanskem.

Strašna železniška nesreča v Švici

25 ljudi sežganih

BELLINZONA, 23. Vlak, ki prihaja iz Italije je danes ob 2.30 na križišču S. Paolo pri Bellinzoni trčil ob brzovlak, ki je vozil iz Luzerna. Oba vlaka sta imela po 2 električna stroja. Pri trčenju je nastal kratki stik, vsled katerega se je vnel vlak, ki je prišel iz Bellinzone. Oba stroja ter en potniški voz so zgoreli; pri tem je prišlo ob življenje 25 ljudi, ki so po večini Nemci, ki so se vozili iz Italije. Vlak iz Luzerna je trpel manjšo škodo. Dosedaj je bilo izvlečenih 21 mrljev izpod ruševin. Nesrečo je povzročil baje železniški čuvaj, ki je postavil znamenje narobe.

Aretacije radi demonstracij povodom zadušnice po Buonserviziju v Nizzi

NIZZA, 23. Včeraj je bilo aretiranih nekoliko oseb radi demonstracij, ki so bile uprizorjene povodom zadušnice po pokojnem Buonserviziju, fašistovskim časnikarjem, ki je bil ranjen v Parizu in je, kakor znano, podlegel zadobljenim ranam. Aretiranci so bili obdržani v zaporu. Pri demonstracijah je bilo več oseb ranjenih. Ranjeni so bili sooteni z aretiranimi. Med ranjenimi je tudi dvajsetletni Ugo Streito, sin kancelarja italijanskega konzulata. Ugo Streit je spoznal med aretiranimi dva svoja napadalca, nekega Luigi Ramazzotti, ki je kotlar in Guglielmo Nanni, ki je mehanik. Oba sta priznala, da sta ranila Streita, toda zanikata, da bi bila rabila nož. Aretiranca sta bila izročena sodišču.

Nemški industrijalci za predloge izvedencev

PARIZ, 23. »Echo de Paris« objavlja nekatere izjave dr. Sorceja, predsednika sindikata nemških industrij, kateri se je izrekel za sprejetje predlogov izvedencev. Sorce je prepričan, da se nahaja Nemčija na robu svojih zmoglosti za gospodarski odpor in da bi vsako zavlačevanje ureditve lahko postalo usodno. Dostavlja je, da bi na podlagi zaključkov izvedencev, ako jih bosta sprejeli obe stranki, Nemčija prišla do sporazuma z zavezniki.

Zupan v Münchweilenu umorjen

PARIZ, 23. »Echo de Paris« poroča iz Speierja, da je bil zupan mesta Münchweilen G. Helfferich umorjen, ko se je vračal iz Pirmasensa. Morilec so ga ustrelili z revolverji. Pripeljali so se iz Heidelberg in so člani »Nordkommissiona«.

Danska vlada sestavljena

KOPENHAGEN, 23. Nova vlada je takole sestavljena: Staunig, predsedstvo, trgovina in mornarica; Moldke, zunanje zadeve; Bergberg, socialno skrbstvo, Ravmussen, državna obramba; Haage, notranje zadeve; Dahl, vera; Friis Skotts, javna dela; gospa Nina Bang, prosveta; Brabussens, finance; Steincko, pravo; Bording, poljedelstvo.

Vataja v Mehiki končana.

Kongres za versko vzgojo in izobrazbo

BENETKE, 23. Sinoči ob 18. uri je v baziliki sv. Marka tukajšnji patrijarh kard. La Fontaine opravil cerkveni obred ob priliki otvoritve VIII. kongresa za versko vzgojo in izobrazbo. Ob 20.30 se je vršila v kraljevi palači prava otvoritev kongresa. Prisostvovali so prefekt, izredni komisar, kardinal La Fontaine ter mnogo drugih škofov. S kongresa je bila odposlana vdanostna brzojavka papežu, ravno tako tudi kralju.

Masaryk odpotoval v Italijo.

PRAGA, 23. Predsednik republike je odpotoval v Italijo. V Taormini na Siciliji bo preživel nekoliko tednov ter se odpočil od napornega dela.

Smrt odličnega znanstvenika

DUNAJ, 23. Profesor Rihard Paltauf, docent eksperimentalne patologije, je umrl.

200-letnica Kanta

KOENIGSBERG, 23. Praznovanje 200-letnice rojstva filozofa Emanuela Kanta, ki je pričelo že v nedeljo se nadaljuje. Proslavitev vodi društvo »Kant«.

Tudi na Malti bodo imeli volitve.

MALTA, 23. Skupščina je bila razpuščena. Volitve se bodo vršile v najkrajšem času.

Sneg v Varšavi

VARŠAVA, 23. Včeraj je v Varšavi zapadel sneg.

Pred volitvami na Francoskem

Letošnja spomlad je značilna po tem, ker se v treh velikih državah vrše volitve v državni zbor. V Italiji smo ravnokar dovršili, na Nemskem bodo voliti prihodnje dni, a na Francoskem se je volilni boj že pričel. Tudi volitve na Francoskem imajo velik mednarodni pomen, zakaj glavne stranke pojejo v boj z gesli, ki so več ali manj v zvezi z zunanjo politiko posebno pa glede odnosov z Nemci.

Pred vojno so bile politične sile v Franciji tako-le razvrščene: Na skrajni desnici so bili monarhisti, ki so se delili v rojaliste in bonapartiste. Ti se pa niso odkrito nazivali za monarhiste, ampak imenovali so se nacionalci in konservativci; dalje proti levi republikanci. Vse te skupine so skupine kakor demokrate, republikanci, republikanci de gauche i. dr. Vse te skupine se združevale v demokratsko strujo. Za njimi so prišli radikali. V tej stranki so sedeli poslanci raznih tendenc od konservativne desnice pa do socialistično porbarvanje leve. Na skrajni levici so bili združeni socialisti.

Takšen je bil položaj do l. 1914. in ki je odgovarjal v splošnem cepenju v dve veliki skupini, ki so bili spočetka republikanci in monarhisti. Pozneje, ko je bil ta boj dobovojen in so monarhisti bili potisnjeni v neznatno manjšino, se je začela prava grupacija v levo in desnico.

Politični razvoj Francije od l. 1870. dalje kaže neprestano na levo. Omeniti je treba, da nima Francija velikih organiziranih strank kakor druge države. Edine takšne stranke so socialistična, komunistična in takozvana Action Française. Ta poslednja je nova monarhistična stranka, ustanovljena l. 1898., ki se javno poteguje za vzpostavitev monarhije in predstavlja danes skrajno desnico in zasleduje reakcionarne smotre. Ti monarhisti pripoznavajo orleanškega vojvodo za zakonitega francoskega kralja in ga nazivljajo tudi osmega (VIII.). To so absolutni monarhisti, t. j. oni ne priznavajo ustavne monarhije s parlamentom, kakoršno je imela Francija pod Ludovikom XVIII. ali Ludovikom Filipom. Glede zunanje politike so skrajni nacionalisti. Ta stranka je revolucionarna, ker hoče nasiloma strmovaliti sodanji režim in ne pripoznava parlamenta v toliko, ker se neče potom parlamenta dokopati do oblasti, ampak le potom revolucije. Dasi vedo, da je le manjšina naroda za monarhijo, jih to ne moti. V tem oziru so podobni komunistom in anarhistom, kateri so tudi za vsako sredstvo, da le zmagaajo, torej tudi nasilje in revolucijo.

Vprašamo se seveda, koliko moči ima ta stranka v narodu, da si upa tako glasno propagirati strmovaljenje republike? Pristavev in somišljenikov ni dosti. Večina so to nacionalistični dijak, plemeniti in nekateri koristolovci. Najboljši znak, da so brezpomembni je ta, ker jih pusti vlada do mile volje rogoviliti. Bonapartistov pa je prav malo in ne pridejo sploh v poštev. Razni Bonaparteji so pač dovolj slabega nakuhal francoskemu narodu, da bi si jih želel nazaj.

Druga organizirana stranka, ki je tudi revolucionarna, je komunistična. L. 1920. se je francoska socialistična stranka razcepila v socialistično in komunistično, nekaj podobnega kakor v italijanski na kongresu v Livornu. Komunisti so revolucionarji in stoji pod vodstvom Moskve, njih program je oni tretje internacionale.

Tudi komunisti nimajo bogve kakšne moči, dasi so veliko močnejši od monarhistov. To je tudi razumljivo. Francija je dežela malih kapitalistov. Večina ljudi ima nekaj premoženja in kak kos zemlje. To je torej dežela, ki je najmanj pristopna za komunistično propagando. Sicer utegnejo komunisti pridobiti nekaj mandatov, toda da bi mogli oni postati nevarni imperialistični Franciji je izključeno.

GOSPODARSTVO

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG

Sladkor: Zaradi neodločnega zadržanja prodajalnih trgov in neznanega povpraševanja s strani kupcev so bile kupčije v zadnjem času zelo majhne. Lastniki si prizadevajo, da bi svoje obveze na kak način skrbili. Cene so: ogrski sladkor v prahu in kristalih (april, maj) 27.10 do 27.15 šterlingov, čehoslovaški sladkor v kristalih 28 do 28.15 šterlingov, sladkor v kokah 29 do 29.10 šterlingov, Cubes 31. do 31.10 šterlingov, Concessé 29—29.10 šterlingov. Za novi pridelek ni zanimanja in notacije imajo bolj imenovno vrednost. Ogrski sladkor v prahu (za oktober—december) 22.5 do 22.10 šterlingov, v kokah 24—24.5, Cubes 25.10 šterlingov.

Kože in kožuškovine: Cene najgnejših kož naraščajo še vedno in vsa zaloga iz l. 1923, je — kakor se zdi — že razprodana. Kupčije z letošnjimi kožami so na vzhodu začele in novo blago se plačuje po najvišjih cenah. Promet tega meseca bo dosegel kakih 60.000 komadov. Cene: srbske jagneče kože (težina 65 do 67 kg) 12—13 lir, macedonske (78—80 kg) 15.75—16 lir, Volo (80—85 kg) 15—15.50 lir vsak kos. Zaloga vzhodnih in balkanskih ovčjih kož se tudi nagleduje h kraju. Povpraševanje pa je živo in cene gredo navzgor. Najvažnejši kupci so še vedno nemški in čehoslovaški trgovci, toda tudi italijanska in avstrijska industrija sta pokupili precej kože. Ker se je mnogo kož prodalo neposredno že na vzhodu, je šlo veliko tega blaga skozi Trst kot tranzitna pošiljatev. Kupčije zadnjih štirih tednov so znašale 50—60.000 komadov. Cene: domače ovčje kože (težina 180—200 kg) 12.50—13 lir, hrvatske in dalmatinske (180—200 kg) 11.50—12 lir, malazijske (170—175 kg) 11.75—12 lir. Po kožah mladih kozličev se še vedno mnogo povprašuje, toda z vzhoda se ne dovažajo sveže kože.

Kože niso poskočile kakor druge kože, ker so tako na vzhodu kakor na tujakšnem trgu na razpolago še velike zaloge tega blaga. Zraven tega so ameriški trgovci običajno odnehali od nakupovanja. V zadnjih tednih je bilo prodanih nekoliko albanških kož. Kupili so jih domači strojarji. Cene 7.50—8 lir komad. Kupčija z divjimi kožami je zastala, ker so cene močno padle, a jih lastniki blaga nečesto priznati. Notacije imajo vsled tega le ime-novno vrednost in so bile sledeče: domače in albanske kunice 10—12 dolarjev, severno-albanske lisice 4—5 dolarjev, domače lisice 5—6 dolarjev.

Kupčije z govejimi kožami so bile zelo klavne. Cene pa niso tako močno padle, ker je padlo tudi število zaklane živine, a to vsled tega, ker se uživa sedaj mnogo zmaznjene mesa. Domača industrija ne kupuje govejih kož že več časa in sega raje po inozemskem blagu. Italijanski strojarji so proslili vladu, naj bi prepovedala izvoz govejih in telečjih kož, toda do sedaj ni znano, kako stališče misli zavzeti vlada napram tej prošnji. Cene: težke goveje kože 6.70—6.80 lir, srednjetežke 7.80—8 lir, lahke 7—7.10 lir kilogram. Cene telečjih kož so precej stalne, kupci večinoma nemški, dalje tudi čehoslovaški, ogrski in ameriški strojarji. Cene se gibljejo po kakovosti med 14 in 17 lirami za kilogram.

Volna: Cene neizpremenjene, na isti višini kakor do sedaj. Povpraševanje razmerna majhno. Kljub temu pa se predvideva, da bodo cene albanski in grški volni novega striženja poskočile. Položaj na trgu ni še jasan.

MOČNO GIBANJE TEČAJEV NA ITALIJANSKIH BORZAH

Pretekli teden je stal v znamenju borbe med obema interesiranimi taboroma za nadvlado v upravi «Credito Italiano». V začetku tedna so se tečajji dvigali, potem pa je postal znan odlok o odpravi eskomptne pravice za bančne vrednostnice in to je položaj popolnoma izpremenilo, tako da se je trg zaključil s stremiljem navzdol. Obenem se opaža močno gibanje za to, da bi se eskomptna pravica (t. j. pravica, da kupec, ki se je pogodil za bančno akcijo za ob koncu meseca, sme zahtevati, da se mu papir takoj izroči, ako plača takoj v gotovini dogovorjeni kupni znesek) ali čl. 15 borznega zakona iz l. 1913. končno odpravil. Pristaži popolne ali končno-

veljavne odprave eskomptne pravice poudarjajo, da omenjeni člen nikakor ne odgovarja cilju, ki se je hotel z njim doseči, da bi se namreč onemogočilo nenadno padanje tečajev, temveč da služi le brezvestnim spekulantom kot sredstvo, s katerim lahko vznemirjajo borze.

Nadaljnje gibanje tečajev bo odvisno od podaljšanja v mesecu maju. V začetku so bili finančni krogi v nekakem strahu glede tega vprašanja, a sedaj je prevladalo splošno mnenje, da se bodo izvršila ta podaljšanja brez posebnih težav. Pri tečajih državnih vrednotnic so se opazale le male izpremembe. Avstrijsko posojilo, najeto pri Društvu narodov, stoji še vedno dobro na višini okoli 518 lir. Novo poljsko posojilo si je že napravilo pot na prostem trgu. Ta efekt se plačuje povprečno po 500 lir. Največje spremembe so se pojavile v bančnih vrednotnicah. Delnice «Credito Italiano» so se gibale med 1050 in 935 lir. Delnice veleindustrije so padle. Delnice «Terni» so padle od 564 na 530 lir. Delnice prometnih in plovniških podjetij so tudi kazale stremiljenje navzdol. Tržaška borza je bila na splošno pod vplivom tečajev na borzah v starih pokrajinah, vendar pa je bil položaj delnic tržaških plovniških podjetij razmerna dovoljen. Samo delnice «Adria» so močno padle; in sicer na 466 lir, a so se potem proti koncu povzdignile zopet na 495 lir. Delnice tržaških industrijskih podjetij, posebno delnice tvornice cementa, so dalje naraščale.

Jugoslovenski izvoz v februarju

Po statističnih podatkih jugosl. carinarn je znašal izvoz v februarju letos 228.436 ton v vrednosti 646.073.582 dinarjev. V primeri s februarjem lanskega leta je jugosl. izvoz porasel tako z ozirom na količino, kakor tudi z ozirom na vrednost izvoženega blaga. Februarja 1923 je namreč znašal izvoz 166.847 ton v vrednosti 463.096.614 Din, torej letos februarja več 61.589 ton in vrednosti 182.976.968 Din. Skupaj dosedanj izvoz letos (januarja in februarja) dosega 448.546 ton v vrednosti 1.315 milijonov dinarjev, dočim je dosegel v prvih dveh mesecih lanskega leta 353.771 ton v vrednosti 859.848.734 Din; torej presega letošnji izvoz v prvih dveh mesecih istotanskega lanskega leta za 94.775 ton (26.78 odstotkov) v vrednosti 455.213.880 dinarjev (52.94 odstotkov).

Številke so torej skoroda zadovoljive. Z ozirom na lanske leto izredno ugodno letino bi bile najbrž še ugodnejše, če ne bi oviralo jugosl. izvoza občutno pomanjkanje gotovine. Gotovo in brez dvoma pa bi se navedene številke spremenile v zelo veliki meri, če bi se imela Jugoslavija novo carinsko tarifo, ki bi res odgovarjala potrebam gospodarstva. Deloma je tolažilno dejstvo, da bo taka carinska tarifa kmalu gotova; seveda pa bo spremenilo to dejstvo jugosl. izvozne številke šele v bodočnosti.

Največja postavka jugosl. letošnjega februarjskega izvoza je — kakor običajno — stavbnih les (67.563 ton v vrednosti 114.800.000 dinarjev). Te številke pričajo, kako večnost zavzema les v jugosl. zunanji trgovini, kajti pomisliti moramo, da je februarjski rezultat sicer nezadovoljiv, toda vendar precej velik, in to vkljub vsem velikim težkotam, s katerimi se mora boriti naša lesna trgovina in industrija.

Na drugem mestu stoji sveže meso (2292 ton v vrednosti 65.300.000 dinarjev). Največ svežega mesa se je izvozilo v Avstrijo; slede Madžarska Nemčija in Italija. Nesorazmerno manj se je izvozilo mesnih izdelkov, komaj 223 ton v vrednosti 9.000.000 Din. Ti pa so šli v prvi vrsti v Italijo 5.1 milijon dinarjev, dalje v Avstrijo in Čehoslovaško.

Izvoz goveje živine je dosegel 9.137 ton v vrednosti 41.100.000 dinarjev ter stoji na tretjem mestu. Zelo važen izvozni predmet so jajca. Izvoz jajc je dosegel v februarju četrti mesto (1.054 ton, vrednost 35.900.000 dinarjev). Skoro enako višino je dosegel tudi izvoz suhih sliv (4.054 ton v vrednosti 35.900.000 dinarjev). Dalje slede (približno v milijonih dinarjev): koruza (26.4), svinje 25.5, 7.606 repov), kože divjačine (22.1), konji (16.8), lan (16.2), les za kurjavo (11.4), svinec v ploščah 11.3), sir kaškavali (9.7), pšenica (9.2), kalcijev cijanonid (tudi 9.2), kalcijev karbid (8.4), in pšenična moka (8.1), milijonov dinarjev).

Jajca je uvažala pred vsem Avstrija, ki je sedaj najboljši kupec, Italija, Švica in Čehoslovaška. Italija stoji na prvem mestu pri uvozu jugosl. živih goved; slede ji Avstrija, Čehoslovaška in Grška. Suhe slive je uvažala tudi največ Italija, dalje Avstrija, Nemčija, Madžarska in Švica. Avstrija pa stoji na prvem mestu še pri jugosl. izvozu koruze in živih svinj; oba predmeta je uvažala v večjih količinah tudi Čehoslovaška koruza pa tudi Nemčija.

biti 40 dinara. Pretplate se šalju na račun «Braće Hrvat. Zmaja» na «Hrvat. Eskomptnu banku» u Zagrebu.

Sport

Poraz «Gradjanskega» v Turinu in Milanu. V včerajšnji številki «Edinosti» smo javili v rubriki za sport, da je nastopil zagrebški sportni klub «Gradjanski» v Turinu. Žal je po pomoti izostal v poročilu zadnji odstavek vsled česar je ves zmisel izpreobrnjen. Dotični odstavek bi se moral pravilno glasil tako: Na Velikonoč sta nastopila v Italiji še dva jugoslovenska kluba. Jugoslovanski sportni klub iz Zagreba v Pulji in «Gradjanski» iz Zagreba v Turinu. Ta poslednji, ki je eden najboljših klubov v Jugoslaviji, je bil nedavno odnesel v Zagrebu zmago nad turinskim klubom s 5:1. Enako zmago je odnesel sedaj nad njim sportni klub «Torino» v Turinu. Tekma je izpadla: 4 goale v prid Turinu proti 0 na strani Gradjanskega.

Tekma med «Gradjanskim» in klubom «Milan» v Milanu je izpadla: 8 goalev v prid Milanu, 2 v prid Gradjanskemu, tekma med Jugoslovenskim sportnim klubom «Orient» in klubom «Grión» — Edera» v Pulji je izpadla: 5 v prid Grión — Edera, 2 v prid Orientu.

Sploh so se te velikonočne praznike italijanski nogometni klubi izvršno držali ne samo proti Jugoslovenom, temveč tudi proti Švicarjem in Angležem. Najbolj zadovoljivo bo «Torino», ki je opral težak poraz, katerega je bil doživel nedavno v Zagrebu.

Naročalte in širite „EDINOST“

Borzna poročila.

ogrski krona	14.0250	0.0350
avstrijske krona	0.0315	0.0325
čehoslovaške krona	56.50	66.25
dinarji	97.76	97.90
leji	11.35	12
marke	—	—
dolarji	22.25	32.40
francoski franki	147.50	148.50
švicarski franki	395.	398.
angleški funti papirnat	98.15	98.40

Adriatica	956
Cosulich	576
Dalmatia	330
Gerolmich	1470
Libera Triestina	493
Lloyd	25.50
Lussino	765
Martinolich	169
Oceanic	158
Tripcovich	491
Ampela	493
Cement Dalmatia	398
Cement Spalato	498

Mali oglasi

SEDLARSKI POMOČNIK, dobro izvežban se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Franc Didič, Idrija. 477

DEKLE, pridno, se išče. Gostilna, via S. Lazaro 7. 478

SKLADIŠČE olja, dobro vpeljano, z okroglo žago in zaloga zidarskega materiala, se prod. Naslov pri upravnistvu. 476

OBČINSKI TAJNIK dobi službo takoj. Plača po dogovoru. Zglasti se je pisмено ali osebeno pri županstvu na Premu (Primano) 451

MAJHNO vilo ali hišico v mestu, z vrtom, kupim brez posredovalcev. Via Ponderas 6/l 466

ROJANSKO KONSUMNO DRUŠTVO je preuredilo svoje prostore popolnoma na novo ter priporoča svoja izborna rojanska vina. 464

RAD BI CITAL «ISTARSKO RIJEČ» IN NE VEM, KJE SE PRODAJA. — Če hočeš citati «Istarsko Riječ», obrni se na knjigarno in papirnico J. Štoka v Trstu, via Milano 37, in tam jo dobiš. Posamezna številka stane le 20 centezimov. 458

ODLIKOVANA MODERNA KROJAČNICA F. MULINO, CORSO GARIBOLDI 6/l izdeluje moške obleke po najmodernejšem kroju, cene brezkonkurenčne od Lit. 200.— naprej (delo samo Lit 130.—). Velika izbira tu — in inozemskega sukna. Za uradnike in delavce 20% popusta. Prepričajte se! 457

KOZA, z mladici, dve vrste, švicarske pasme, se prod. Šmarje 26, pri Sežani. 455

MLADENČ, 27 leten, zmožen knjigovodstva (eno-dvostavnega in ameriškega), strojepisec in šofer, vešč slovenskega, italijanskega in deloma angleškega jezika išče kakršnokoli mesto kot začetnik. Ponudbe pod «Priden» na upravnistvo. 456

Kmetovalci pozor!

Žveplo, galico, žveplalnice, škropilnice, gumijeve trake za cepljenje, kose «Merkur», semena, umetna gnajla, klajno apno, laneno seme, pluge, drugo kmetijsko orodje l. t. d. prodaja po najugodnejših cenah KMETIJSKO-TRGOTSKO DRUŠTVO D. BOLOHIC & Co

Trst, Via Raffineria 4 — Tel. 36-75.

Opazka: Ponudite nam Vaše pridelke: drva, ogelje, vino, zgozdno zelje, krompir itd. (228)

Šola Berlitz

Trst — Via Torre bianca št. 21.

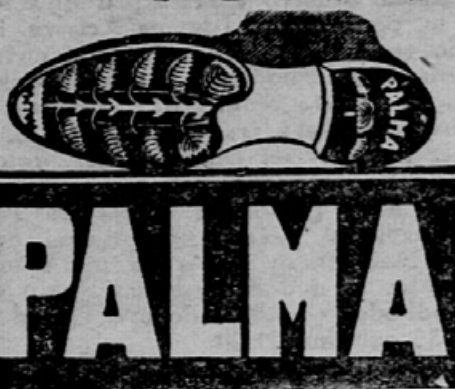
28. aprila.

Začetek novih tečajev:

ANGLEŠČINE
FRANCOŠČINE
ITALJANŠČINE
NEMŠČINE
SPANŠČINE
PORTOGALŠČINE
SRBO-HRVAŠČINE
SLOVENŠČINE

Vpisnina: ob nedeljah 9-21, delavnikih 10-12

PETE PODPLATI

iz pristnega kaučuka.

„PALMA“ Trst, Via Coroneo 9.

POZIV.

Podpisani dr. Dioniz Godina, Trst, Via Torre bianca 41, kot zastopnik in likvidator Kmetijske zadruge, r. z. z. o. z., v likvidaciji, v Trstu, pozivljamo vse člane-zadružnike te zadruge, da plačajo v 14 dneh in v moje roke znesek L 72.— (sedemdeset in dve). Ta znesek je vsaki član dolžan plačati v pokritje zgube likvidacijske bilance gornje zadruge glasom sklepa 3. izrednega obnovega zbora dne 13. 4. 1924 in sicer na podlagi v zadružnih pravilih označenega in prevzetege jamstva ter na podlagi razdelilnega načrta sodniškega izvedenca Josipa Pertota, dne 2. aprila 1924. Člani, ki se na ta poziv ne bodo oglašili, bodo morali nositi stroške opominjalnega pisma, stroške eventualne tožbe in eksekucije. TRST, 19. aprila 1924.

Dr. Dioniz Godina
Trst, Via Torre Bianca 41, II.

Milo previdne gospodinje.

Tovarna: Fiume

Zastopniki: Fratelli Finzi
Trst, Via Emo Tarabochia 5. (6)

GIUSEPPE SPECHAR - TRST

Via S. Caterina 7, vogal Via Mazzini

naznanja cenjenim odjemalcem, da je prejel

veliko izbero tu- in inozemskega blaga

za moške in ženske obleke po konkurenčnih cenah
Specijaliteta: ANGLEŠKO in OŠKO BLAGO

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lascina palača). Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami

Daje subvencije na blago, efekte in vrednosti

Otvorja kreditne za nakup blaga. — Iznosi efektov in računov. Informacije. — Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

Sprejema vloge v Brah na hranilne knjižice in jih obrestuje po 4%, letno neto, a vloge na tekoči račun po 4%, v zvezi s tem obrestuje najboljše po dogovoru.

Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najboljše po dogovoru.

Izvršuje nakazila v Brah in dinarjih za Jugoslavijo

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezn v ustih in za zobeh
sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 20)
od 9-12 in od 3-5.

Starodavna tovarna tehnic, utež in mer

Giuseppe Florenz & Co

v Via Ant. Caccia 6, Telefon 13-61

z bogato izbero utež, mer in tu-in inozemskih
pravilno žigosanih (cementiranih) tehnic

Sprejemajo se popravila vsakovrstnih
tehnic po zmernih cenah.

Tekom popravilja
posodimo druge tehnične popolnoma
brezplačno. (183)

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročilom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca šte. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na
knjižice, vloge na tekoči račun in vloge
za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%.

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, za-
stave in osebne kredite. — Obrestina
mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt

Št. telef. 25-67.

Inserirajte v „Edinosti“

Književnost in umetnost

Zeyer Jul.: Tri legende o razpeli. Iz češtine prev. dr. Bradač. «Prosveti in zabavi» 5. zvezek. V Ljubljani 1924. Cena vez. knjigi 20 Din., s poštino vred 1 Din. več.

Izmed leposlovnih del znamenitega češkega romanopisca Jul. Zeyerja so «Tri legende o razpeli» prava umetnina. Idejno predstavljajo poveljanje ponižanega naroda, ki ga povisa trpljenje. Prva legenda pripoveduje v praskem umetniku Inultu, ki se trudi, da bi vpodobil Kristusa, druga o toledskem židu, ki smrtno sovraži kristjane, a tretja je zajeta iz narodnega trpljenja slovaškega. Knjigo prav toplo priporočamo.

Povijest Istre. Do danas nemamo povijesti Istre, napisane na hrvatskom jeziku. Ima nekih radnja o Istri na tujim jezicima, ali te su neopopune i u mnogom tendenciozne. Danas, kad je u nas velik interes za Istru i hrvatski i slovenački narod, koji u njoj živi, našu krvnu braću, držimo, da jedna povijest Istre nije samo poželjna već i potrebna. Poznati historičar prof. dr. Dane Gruber napisao je opsežnu kritičnu povijest Istre, ali se ona u današnjim tiskarskim prilikama ne može štampati. Stoga je isti autor priredio popularno izdanje povijesti Istre, dok će prof. Vjekoslav Spinčić pridoneti pregled rada na polju kulturno-narodnog osvješćivanja tamošnjega našega naroda. Djelo će opsežati kojih 16 štampanih araka u csmni. Izdat će ga u nizu svojih edicija društvo «Braća Hrvat. Zmaja», pa će za koji dan u tisk. Imena autora jamstvo su nam za ovu povijest Istre, a nadamo se ujedno, da će naći i odziva u narodu, jer znamo, da nema rodoljublja, kojemu ne bi bio na srcu udes naše istarske braće. Knjiga će se štampati u ograničenoj nakladi, a slajati će u pretplati 30 dinara, dok će knjižarska cijena